

PZA

POSTAJALIŠČA ZA AVTODOME

Postajališče za avtodome (v nadaljevanju PZA) je urejen prostor namenjen krajšemu postanku in počitku med potovanjem avtodomarjev (v nadaljevanju AD). PZA se vedno pogosteje urejajo na bencinskih črpalkah, v mestnih središčih, na turistično zanimivih točkah, v krajih (turistične kmetije, zdravilišča, znamenitosti, nakupovalni centri zabavišni parki...itd). Vedno pogosteje pa se PZA ureja tudi v ali pred avto kampi kot »CAMPER STOP« ponudba.

CAMPER STOP ponudba:

Avtokamp uredi nekaj parcel, ki so v večini znotraj avtokampa za tako imenovane hitre postanke AD in so opremljeni z elektriko ter vodo. Seveda so CAMPER STOP prostori v večini primerov zaradi lažjega nadzora v bližini recepcije. Avtodomar lahko ta prostor uporablja do največ dva dni (dve noči oziroma odvisno od ponudbe lastnika). Seveda je tudi cena uporabe tega prostora temu primerna. V tem primeru se cena uporabe »CAMPER STOP« prostora naravnana na AD in vključuje vse osebe v AD.

PZA-ji na bencinskih črpalkah in na avtocestnih počivališčih:

So namenjeni enodnevemu kratkemu počitku uporabnika in so zelo dobro obiskani, saj so zelo pomembni predvsem pri tranzitu. Medtem ko so PZA-ji v mestnih središčih, turističnih točkah, manjših krajih in turistično zanimivih točkah namenjeni tudi za nekajdnevni postanek avtodoma.

Pri urejanju PZA je potrebno upoštevati velikost avtodomov in glede na dane okoliščine realno predvideti število parkirnih mest.

Poudariti je potrebno, da je obsežnost del v veliki meri odvisna od načrtov in zastavljenih ciljev investitorja.

Ureditev PZA bi morala predvidevati naslednje fizične in vsebinske sklope:

1. Izbira lokacije
2. Pridobiti vsa potrebna občinska dovoljenja glede na zastavljene cilje ureditve PZA
3. Komunalno - tehnična ureditev lokacije
4. Ureditev parkirišča
5. Postavitev opreme PZA
6. Vzpostavitev sistema zaračunavanja storitev
7. Označitev in usmerjevalne table
8. Promocija.

1. Izbira lokacije

Urejena okolica PZA in sama lokacija PZA sta bistvenega pomena. Nesmotno je postavljati PZA na lokacijo, ki je oddaljena od turističnih zanimivosti, rekreacijskih poti, tranzitnih poti itd. Za uporabnika je s slednjega vidika zelo pomembna okolica PZA, pri čemer uporabniki poudarjajo pomen sence, mir in relativno bližino turistično zanimivih točk.

Avtodomi so dokaj fleksibilni in mobilni, kar pomeni, da se lahko prestavljajo z lokacije na lokacijo, pri čemer pa je njihov interes, da na določeni lokaciji ostanejo vsaj kakšen dan (za enkratno uporabo jim načeloma lahko zadostujejo urejeno makadamska površina ali prostor na večjih bencinskih črpalkah). Navadno imajo avtodomi s seboj tudi kolesa ali celo manjša kolesa z motorjem, kar še poveča njihovo mobilnost, vendar to bistveno ne zmanjša pomena bližine turističnih zanimivosti.

Poleg osnovnih parametrov okolice in ureditve (mir, senca, čistoča, urejenost prostora ...) je uporabnikom pomembna tudi bližina gostinskih lokalov, trgovin, bencinske črpalke, informacijske točke in ostalih za turista pomembnih dejavnikov, vendar ti dejavniki niso vedno ključnega pomena.

2. Pridobiti vsa potrebna državna in občinska dovoljenja glede na zastavljene cilje ureditve PZA.

Pridobitev potrebnih občinskih dovoljenj in skladnost z državno zakonodajo je odvisna od zastavljenih ciljev investitorja. Pri tem je potrebno poudariti, da PZA spada pod dejavnost avtokampov, **vendar zakon dopušča lokalnim skupnostim (občinam), da s svojimi predpisi in odloki, določajo pogoje, območja in red kampiranja (tudi za PZA) na svojem območju.**

ZAKONODAJA:

- Uradni list RS, št. 52/2005 dne 27.5.2008, (pravilnik o gostinski dejavnosti 6. člen)
- Uradni list RS, št. 76-3387/2005 (dnevni počitek)
- Uradni list RS, št. 76-3387/2005 (ODMOR)
- Zakon o javnem redu in miru ZJRM (18. člen)
- občinski akti, predpisi in odloki, kateri se navezujejo na odpiranje te dejavnost
- Ostale tehnične zahteve komunalnih in sanitarnih inšpektorjev

3. Komunalno - tehnična ureditev lokacije

Komunalno – tehnična ureditev lokacije vključuje postavitev kanalizacijskega omrežja ali postavitev greznice za praznjenje fekalij in odpadne vode, ureditev odtokov meteornih vod, postavitev vodov elektrike za napajanje AD in razsvetljavo ter napeljava pitne vode. Obsežnost ureditve je odvisna od planov investitorja.

- ureditev električne napeljave (trifazni tok, predviden kabel 5 x 10 kvadrat, varovalke od 10A – 16A)
- napeljava pitne vode (alkaten cev, 1" (cole))
- ureditev kanalizacije (odtok najmanj Ø150mm, priklon na kanalizacijsko omrežje ali pa samostojna kanalizacijska enota - greznica).
- Postavitev mreže meteornih vod (rešetke, odtočne cevi ter lovilni jaški)
- Ureditev prostora, kjer bodo postavljeni zabojniki za komunalne odpadke (ponekod imajo tudi več zabojnikov za ločevanje odpadkov)

Za lokacijo postavitve PZA bi v tem delu morali predvideti tudi strošek geodetskega posnetka lokacije.

4. Ureditev parkirišča

Ureditev parkirišča je odvisna predvsem od dveh dejavnikov:

- Velikosti vozil in veličina parkirnega mesta

Avtodomi so večja vozila od običajnih osebnih vozil, zato je na standardnih parkiriščih parkiranje AD skoraj nemogoča. V dolžino običajno merijo 6 - 8m, v višino od 2,70m pa tudi do 3,50m, v širino pa od 2 – 2,5m, zato se priporoča 4m široko parkirno mesto.

Za en avtodom bi na PZA potrebovali parkirno mesto dimenzij: 4 X 8 metrov.

- Velikost PZA

Velikost urejenega PZA je odvisna od števila naenkrat parkiranih vozil. Če so AD parkirani v dveh ali več vrstah bi morali upoštevati obračalni radij vozila. To pomeni, da bi moral biti razmak med dvema vrstama vsaj 7m. Želeno je tudi, da se na PZA postavi nepremične mize s klopmi (število je odvisno od parkirnih mest). Predvideva naj se tudi tako imenovan »oskrbovalni otok«, kjer se prazne fekalije in umazano vodo ter dotoči svežo pitno vodo.

- Varovanje in razsvetljava

Varovanje PZA ni nuja, to je odvisno od investitorja, ki mora sam oceniti, kako bo poskrbel za varnost PZA. Novejši PZA so opremljeni z vstopno rampo ali potopnim stebričkom na vhodu v PZA, vendar mora biti PZA v tem primeru ograjen z ogrado ali obdan s prepreko (nivojska razlika terena, živa meja, manjše skale, tramovi,...itd), ki fizično preprečuje vozilom dostop v PZA. Zelo redki PZA se fizično varujejo, saj to predstavlja dodaten strošek investitorja.

PZA so v večini dobro razsvetljena, kar dodaja dodaten občutek varnosti uporabnikom in prispeva k brezskrbnem lepšemu počitku. Luči so večinoma podobna ali enaka kot je javna razsvetljava po mestu ali kraju, kjer se nahaja PZA. Obstajajo tudi PZA, kjer je razsvetljen samo vhod v PZA, vendar so takrat razsvetljeni vsi oskrbovalni stebrički ob parkirnih mestih.

5. Postavitev opreme PZA

- **Oskrbovalni stebriček**

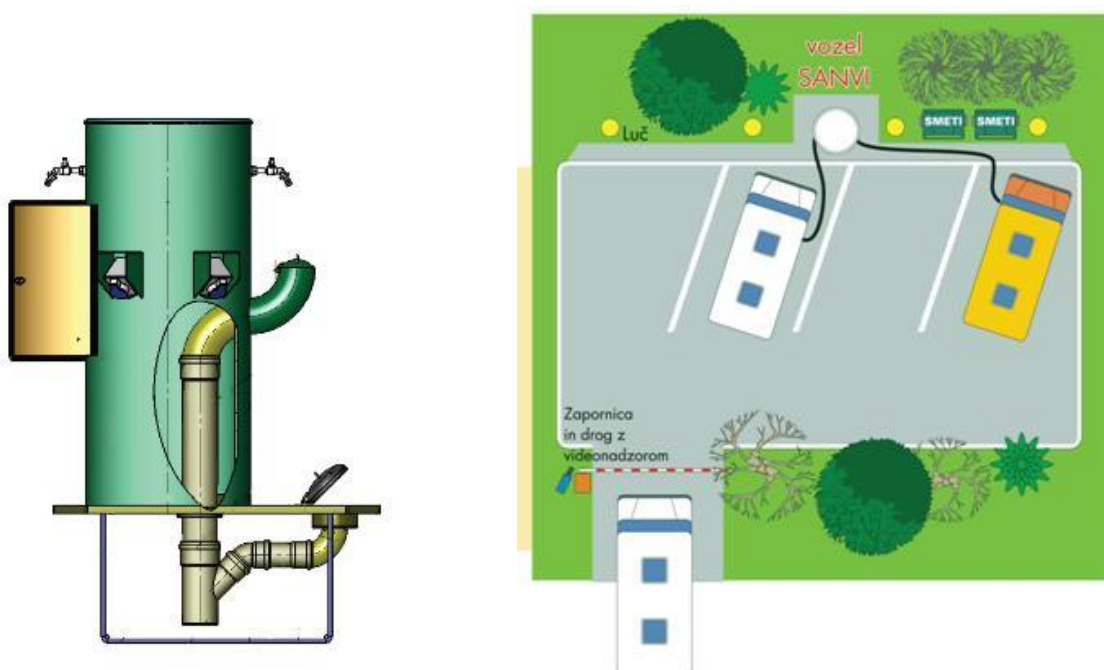
Oskrbovalni stebrički, ki imajo na stebričku električni priključek, priključek za vodo, odtok za fekalije, odtok za umazano vodo, varovalke. Nekateri imajo dodatno gretje za delovanje vode v zimskem času in so osvetljeni, a žal niso tako praktični, kakor se zdi na prvi pogled.

Prednosti oskrbovalnega stebrička so: praktični za postavitev, zelo estetska (ker zavzame neprimerno maj prostora kot oskrbovalni otok), so tik ob vozilih in podjetje VIGRAD ponuja kot opcijo tudi priklon na TV ali kabelsko, telefon in internet.

Slabosti – napake takih oskrbovalnih stebričkov so: Taki stebrički se vgrajujejo tik ob parkirnih mestih in vozilih, pri tem pa se pojavlja problem smradu pri praznjenju fekalij (pri praznjenju WC kaset se zaradi sorazmerno majhne odprtine vedno nekaj tekočine polije mimo ali po stebričku) ter prelivanju vode po parkirnem prostoru pri polnjenju rezervoarjev pitne vode v AD. Ravno tako je na takemu oskrbnemu stebričku dokaj nerodno izveden odtok za umazano vodo, kateri je skoraj neuporaben, saj AD nima primerne izpusta umazane vode, da bi lahko izpraznili umazano vodo iz AD v odtok na stebričku (razen s primerno posodo), zato se moramo z AD v vsakem primeru premakniti do primerne talnega jaška za spust umazane vode.

Primer oskrbovalnega stebrička: vir - **SANVI – proizvajalec podjetje VIGRAD**

http://www.dixi.si/index.php?page=komunalni_program&sub=Sanvi&lang=si

- **Oskrbovalno sanitetni otok**

Po Evropi se pri gradnji PZA najbolj uporablja gradnja oskrbovalnega otoka. Ta je nekaj metrov oddaljen oziroma ločen od parkirnih mest, tako po ostalem PZA ne zaudarja po fekalijah pa tudi postajališče je čisto in suho ter ločen oskrbovalni stebriček z električnim priključkom. Na takem PZA imamo ločeno oskrbovalni otok in napajalne stebričke z električno energijo.

1. Oskrbovalni otok vsebuje:

- od ostalega PZA nekoliko nivojsko spuŝčen ali dvignjen betonski plato, na katerem je reŝetka za spust umazane vode v kanalizacijski priključek.
- oskrbovalni stebriček, na katerem je priključek za pitno vodo, priključek za spiranje reŝetke na platuju in odtok za fekalije (praznjenje WC) z loputo proti smradu.

2. Napajalni stebriček

- ti so razporejeni po parkirnih mestih (4 – 6 parkiriŝ na en stebriček) in omogočajo samo priključek na električno energijo. V novejših izvedbah tudi priklop na TV ali kabelsko, telefon in internet.

Primer oskrbovalno sanitetnega otoka: vir - <http://www.i-campingcar.fr/>

Oskrbovalni stebriček nemške izvedbe, za katerega ima zastopstvo AC Glavan in ga ima tudi vgrajenega na svojem PZA.

<http://www.freizeit-reisch.de/>

UPORABNI NASVETI IN PRIMERI ZA POSTAVITEV PZA

Nekaj zelo uporabnih napotkov in idej za postavitev PZA ali njegovo opremljanje.

<http://www.stellplatz-ratgeber.de/Inhalte/Ausstattung.php?rubrik=Ausstattung&kategorie=Sanit%E4ranlagen>

6. Vzpostavitev sistema zaračunavanja storitev

Lastnik ali upravitelj PZA za nudenje teh storitev lahko uporabnikom zaračuna strošek teh storitev. Cene za uporabnike so od ponudnika do ponudnika različne. Na bencinskih črpalkah in počivališčih ob avtocestah so te storitve v Sloveniji zastonj, medtem ko avtokampi in turistični ponudniki (na primer Postojnska jama, Thermana Laško ...) te storitve uporabnikom zaračunajo.

V primeru zaračunavanja storitev je pomembno vprašanje vzpostavitve zaračunavanja in izvrševanja plačevanja. Zlasti je to pomembno za tiste lokacije, na katerih je oteženo spremljanje uporabe PZA, kot so na primer dislocirane lokacije ali lokacije na javnih mestih, kjer ni stalnega nadzora. Na takšnih mestih se navadno uredijo samodejne enote oziroma sistemi na žetone ali denar. Samodejnost omogočajo že sami napajalno sanitarni vozli oziroma stebrički, katerih delovanje je omogočeno z uporabo žetonov ali denarja.

Možen je tudi sistem, ki za pavšalno ceno za dnevno uporabo prostora omogoči vse vrste uporabe od parkiranja, uporabe elektrike in vode ter odvajanje odpadne vode in fekalij.

Na javnih površinah, kjer se PZA uredi z namenom splošne urejenosti turistične infrastrukture in ne zgolj iz pridobitnega vzgiba, se storitve PZA nudijo zastonj. Urejen in zastonj PZA ponuja avtomatom zastonj postanek, kar pa turista spodbudi k podaljšanju bivanja na tistem kraju in tako posredno večje prihodke skupnosti skozi večje število dni. Tovrsten primer so urejeni PZA-ji na turističnih kmetijah in na turističnih točkah v posameznih občinah v Sloveniji (Žalec, Ptuj ...).

Določitev sistema je močno odvisna od same lokacije PZA. Če se PZA nahaja na frekventni točki in v bližini lokacije ostalih lokacij upravitelja (na primer v bližini turistične kmetije, pisarne, nekega drugega objekta ...), je sistem plačevanja storitev lahko uvesti in ni potrebno načrtovati avtomatizacije. Lažji je tudi nadzor in skrb za urejenost PZA. Na dislocirani lokaciji je takšen nadzor težji, tveganje neučinkovitosti sistema zaračunavanja storitev večje, težje pa je tudi skrbeti za urejenost PZA. Dislocirana enota zahteva več fizičnih obhodov. Na dislocirani enoti je smotrnejše urediti avtomatiziran sistem plačevanja storitev preko žetonov, plačilnih kartic ali denarja.

7. Označitev prostora PZA in postavitev usmerjevalnih tabel

Avtodomi obiščejo določen kraj na podlagi njegove turistične atraktivnosti, pomembno zanje pa je tudi ali ima kraj zanje urejen PZA. Seznam PZA-jev v Sloveniji je zbran in objavljen na spletni strani *Caravaning Cluba Slovenija* (www.ccs-si.com)

Zelo pomembno je, da lastnike avtodoma ob obisku posameznega kraja pravilno usmerimo do mikrolokacije PZA. V ta namen je potrebno postaviti in urediti sistem usmerjevalnih tabel, ki lastnike avtodomov enostavno in uspešno pripeljejo na mikrolokacijo PZA. V skladu s tem je smiselno, da se PZA nahaja v kraju samem, saj lastniki avtodoma najprej in najlažje poiščejo sam kraj in nato lokacijo PZA v kraju.

Lokacijo PZA je potrebno primerno označiti. V ta namen se mora postaviti vsaj osnovna tabla za parkirišče, poleg nje pa tudi tabla s pravili obnašanja, osnovnimi informacijami in potrebnimi kontakti.

8. Promocija

Kot je bilo omenjeno že v prejšnji točki, lastniki avtodomov poiščejo osnovne informacije pri drugih lastnikih avtodomov, ki so združeni v *Caravaning Clubu Slovenija*. Na omenjeni spletni strani so objavljene osnovne informacije in tudi seznam vseh PZA v Sloveniji. Društvo ima namen pripraviti tudi zemljevid s PZA-ji v Sloveniji.

Promocija je možna tudi preko spletnih strani lokalnih ustanov, zlasti ustanov s področja turizma, turističnih agencij, lokalne uprave in lokalnih razvojnih institucij.

Najboljša promocija so tudi v tem primeru zadovoljni obiskovalci in reklama od ust do ust.

Primer promocije v Nemčiji in Franciji:

Nemčija: <http://www.top-platz.de/Anwendungen/topplatz.php>

Francija: <http://www.i-campingcar.fr> , <http://www.i-campingcar.fr/accueil.htm> ,
<http://www.airecampingcar.com/>

Italija: [http://www.camperonline.it/area di sosta esito.asp?tipo ricerca=1&Nazione=Italia](http://www.camperonline.it/area_di_sosta_esito.asp?tipo_ricerca=1&Nazione=Italia)

Nudenje vode, elektrike, odtoka fekalne vode itd. je na počivališčih po EU v večini primerov dodatna ponudba (električna energija je plačljiva preko kovanca ali žetona na oskrbovalnem mestu). V veliki večini so počivališča plačljiva preko avtomata, ki skrbi za pobiranje dnevnih pristojbin za počivališče. Voda je v večini brezplačna (vsaj od 8.00 – 17.00, ko redarska služba deluje, kar velja tudi za fekalno in meteorno vodo. Za električno energijo, pa je seveda potrebno dodatno plačilo (v večini je to žeton, ki dovoljuje porabo določene količine električne energije). Cenik uporabe postajališča se giblje od 0€ pa do največ 10€ na dan/noč.

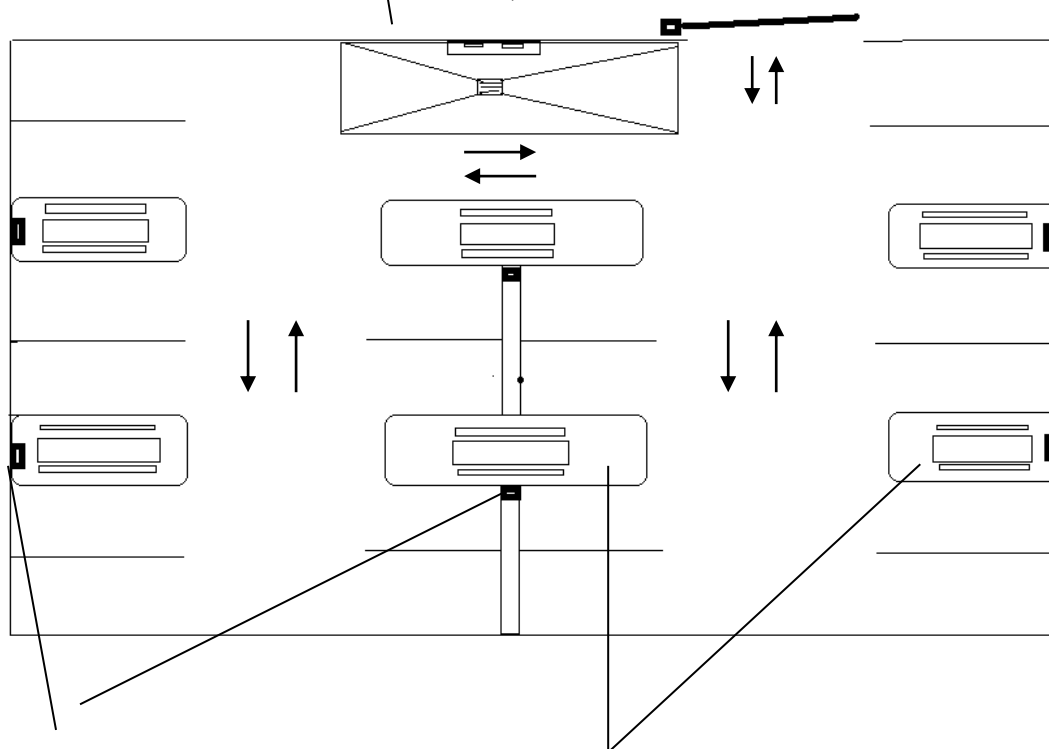
OSNOVA POSTAJALIŠČA ZA AVTODOME

(ZA 20 AD)

AD – avtodom

Skica optimalno urejenega postajališča:

oskrbovalni otok : plato z rešetko odtok fekalije in dotok pitne vode

elektični priključek

otok s klopjo in mizo

Koper, 25. oktober 2011

Pripravil: CCS (g. Sandi ŽVOKELJ)

Sodelovali: Javni zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Sevnica (g. Matej IMPERL)